

Kommunstyrelsens kontor
Mohammed Khoban

2015-12-21

Dnr KS 2015/0417

Till Kommunstyrelsen

Riktlinjer för flyktingverksamhet och dess finansiering

Sammanfattning

För att säkerställa ett mottagande ur både verksamhets- och finansperspektiv krävs samverkan mellan berörda nämnder och förvaltningar. Nu har riktlinjer för flyktingverksamhet och dess finansiering bl.a. för nyanlända inom förskola, skola och svenska för invandrare (SFI) framtagits av kommunstyrelsens kontor som bifogas. Flyktingverksamheten ska i stort sett finansieras av olika typer av statliga medel och ska visa nollresultat.

I riktlinjerna ingår bl.a. att inrätta två samverkansgrupper för både operativa och strategiska utgångspunkter.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens beredskap utskott föreslår Kommunstyrelsen besluta

- 1- Godkänna riktlinjer för flyktingverksamhet enligt bilagan
- 2- Ge Kommunstyrelsens kontor i uppdrag att inrätta två samverkansgrupper för operativa respektive strategiska frågor.
- 3- Flyktingverksamhet ska huvudsakligen finansieras genom olika typer av statliga medel och ska vara nollresultat i ekonomi.
- 4- Avrapportering till Kommunstyrelsen om verksamheten ur både finansperspektiv och verksamhetsperspektiv ska ske minst en gång per varannan månad tillsammans med månadsuppföljningar.
- 5- Kommundirektören får i uppdrag att arbeta vidare utifrån Kommunstyrelsens åtgärdsplan för integration.

Bakgrund

Antalet nyanlända flyktingar har ökat under sista kvartalet 2015 och allt tyder på att ökningen kommer att fortsätta under 2016. Under 2015 har till och med 15 december kommit ungefär 120 asylsökande barn, avtalet var på 23 asylplatser. För 2016 har föreslagits ett avtal på 172 asylplatser. En kraftig ökning av antalet nyanlända förväntas under 2016. Avtalet 2015 var på 50 personer och indikationen från länsstyrelsen är preliminärt ett åtagande på 154 personer för Österåkers kommun. Inom kommunen är flera nämnder/styrelser involverade i mottagandet för nyanlända. Inom socialförvaltningen har en ny flyktingstödsenhet inrättats med ansvar för bl.a. boende, omvårdnad i boende, vissa kostnader för ekonomiskt bistånd, utredning och anställning av familjehem mm. Godemän ska göras i samråd med överförmyndaren.

För att säkerställa ett mottagande ur både verksamhets- och finansperspektiv krävs samverkan mellan berörda nämner och förvaltningar. Finansiering av alla delar av verksamheterna ska tydliggöras och ske i stort sett genom olika typer av riktade stadsbidrag. Man ska ta hänsyn till både **helhetsyn och långsiktighet** medan man möter utmaningar på kortare sikt.

Kommunen har startat ett evakueringsboende på Täljöviken med plats för 155 personer. Lokalen som är privatägd förhyrs av kommunen och ska finansieras av Migrationsverket.

För ensamkommande flyktingbarn i åldern 16-18 år bedöms idag ytterligare 90-100 platser behöva tillskapas under 2016. Planen är för närvarande att tillsammans med Armada i tre omgångar på tre olika platser uppföra tillfälliga boenden med modullösningar och tidsbegränsade bygglov. Eventuellt kan det vara möjligt att ersätta den tredje lösningen med en permanent lösning som på sikt kan användas för annat ändamål.

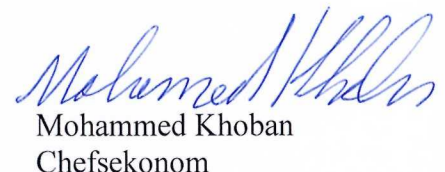
Samverkansgrupp för operativ och strategisk

En grupp för **operativ** samverkan mellan deltagande från berörda förvaltningar ska inrättas. T.ex. berörs förvaltningar med särskilt ansvar för vårdnadshavaransvar, boende, skolansvaret och ansvar för en meningsfull fritid mm. Samverkansgrupp får ett särskilt uppdrag att genomföra en processbeskrivning av samtliga delar i hela mottagningsprocessen.

Det behövs en kommunal strategi inkl. målsättningar för mottagandet av flyktingar som bör sträcka sig 5-10 år fram i tiden. Samverkansgruppen för **strategi** ska tillsättas med samtliga förvaltningschefer, Armadas VD samt representant från kommunstyrelsens kontor.

Jan-Olof Friman
Kommundirektör

Mohammed Khoban
Chefsekonom

Bilaga
Riktlinjer för flyktingsverksamhet och dess finansiering.

Österåkers kommun
Kommunstyrelsens kontor
Mohammed Khoban

2015-12-21

Riktlinjer för flyktingverksamhet och dess finansiering

Inledning

Antalet nyanlända flyktingar har ökat under sista kvartalet 2015 och allt tyder på att ökningen kommer att fortsätta under 2016. Inom kommunen är flera nämnder/styrelser involverade i mottagandet av nyanlända.

Av reglementena framgår att kommunstyrelsen och socialnämnden har ett särskilt ansvar för verksamheten. Kommunens ansvar för god man, förskola och skola, kultur och fritid gäller för dessa grupper på samma sätt som för övriga kommuninvånare.

Inom socialförvaltningen har en ny flyktingstödsenhet inrättats med ansvar för bl.a. boende, omvårdnad i boende, vissa kostnader för ekonomiskt bistånd, utredning och rekrytering av familjehem mm. Socialnämndens ansvar för ensamkommande barn avser utredning av barnets behov av stöd och hjälp och att fatta beslut om boende/insatser, följa upp de insatser som ges till barnet, vid behov aktualisera frågan om god man och att initiera så att barnet får sin skolgång.

För nyanlända har arbetsförmedlingen samordningsansvaret för mottagandet av nyanlända invandrare i Sverige genom etableringsreformen. Kommunen förbinder sig i avtal med arbetsförmedlingen att ordna bosättning och socialnämnden har ett ansvar för att anvisa bostad. Socialnämnden har under 2015 och kommer under 2016 att arbeta med ett projekt "Hemnära integration" som underlättar för de nyanlända i sin nya boendemiljö. Socialnämnden har även att pröva rätten till ekonomiskt bistånd för de som inte uppnår skälig levnadsnivå genom etableringsersättningen.

Kommunstyrelsens kontor har tidigare under 2015 framtagits åtgärdsplan för integrationen. Gode män för ensamkommande flyktingbarn ska förordnas av överförmyndaren.

För att säkerställa ett mottagande ur både verksamhets- och finansperspektiv krävs samverkan mellan berörda nämnder och förvaltningar. Finansiering av alla delar av verksamheter ska tydliggöras och ske i stort sett genom olika typer av riktade stadsbidrag. Man ska ta hänsyn till både **helhetssyn och långsiktighet** medan man möter utmaningar på kortare sikt.

För hälsoundersökningar i samband med ankomsten samt för sjuk – och hälsovårdsinsatser ansvarar Landstinget (t.ex. vårdcentraler) genom särskild statlig finansiering. Detta gäller även ensamkommande barn

Kommunen har startat ett evakueringsboende på Täljöviken med plats för 155 personer. Lokalen som är privatägd förhyrs av kommunen och ska finansieras av Migrationsverket.

För ensamkommande flyktingbarn i åldern 16-18 år bedöms idag ytterligare 90-100 platser behöva tillskapas under 2016. Planen är för närvarande att tillsammans med Armada i tre omgångar på tre olika platser uppföra tillfälliga boenden med modullösningar och tidsbegränsade bygglov. Eventuellt kan det vara möjligt att ersätta den tredje lösningen med en permanent lösning som på sikt kan användas för annat ändamål.

Operativa och strategiska samverkansgrupper

En grupp för **operativ** samverkan mellan deltagande från berörda förvaltningar ska inrättas. T.ex. berörs förvaltningar med särskilt ansvar för ansvar för ensamkommande barn behov av stöd/omvårdnad, boende för nyanlända, skolansvaret och ansvar för en meningsfull fritid mm. Samverkansgrupp får ett särskilt uppdrag att genomföra en processbeskrivning av samtliga delar i hela mottagningsprocessen. Uppdraget för samverkansgrupp är:

A- samordna och optimera insatser

B- planera och genomför insatser

C- Säkerställa att olika typer av statliga bidrag söks, åter söks för att nå budget i balans ur kommunperspektiv.

Ansvarig för den operativa samverkansgruppen är chefen för socialförvaltningen. Deltagare ska utse av respektive förvaltningschef.

Flyktingmottagning är finansierat genom statliga medel och ska visa nollresultat. För att eliminera/minska risken för negativ avvikelse ur kommunperspektiv och säkerställa en budget i balans ska finansiering huvudsakligen ske genom olika typer av stadsbidrag. Verksamheten ska följas upp och avrapporteras minst en gång varannan månad tillsammans med nämndernas månadsuppföljning under 2016. Dessa särskilda rapporteringar omfattar både ekonomi och verksamhet inkl. kvalitet. Kommunstyrelsens kontor rapporterar vidare till Kommunstyrelsen tillsammans med kommunens månadsuppföljningar.

Mottagandet av ensamkommande flyktingbarn finansieras via statliga schablonbidrag om f.n. 1900 kr per dygn och person som ska täcka alla kostnader som kommunen får vid mottagandet. Om kostnader överstiger det belopp måste den överstigande kostnaden finansieras via kommunen. Därför behövs en kommunal strategi inkl. målsättningar för mottagandet av flyktingar som bör sträcka sig 5-10 år fram i tiden.

Samerkansgruppen för **strategi** ska tillsättas med samtliga förvaltningschefer, Armadas VD samt representant från kommunstyrelsens kontor. Ansvarig för den strategiska samverkansgruppen är kommundirektören.

Statsbidrag inom socialförvaltning m.m.

I enlighet med Migrationsverkets beskrivningar över aktuella statliga ersättningar kan nyanlända kategoriseras enligt nedanstående. Olika former av statliga ersättningar utgår då antingen per automatik eller efter ansökan från kommunen.

1. Asylsökande

- a. Vuxna och familjer med barn
- b. Ensamkommande

2. Personer med uppehållstillstånd

- a. Vuxna och familjer med barn
- b. Personer med anknytning
- c. Ensamkommande

3. Tillståndssökande personer utan skyddsskäl det vill säga nyanlända som kommer hit pga arbete, studier eller anhöriga till bosatt i Sverige.

4. Specialfall såsom "bevispersoner" och medicinska skäl.

Grupperna 3 och 4 kommenteras inte ytterligare i denna skrivelse.

För mottagandet utgår statsbidrag. Finansieringsprinciperna ska syfta till att verksamheterna klarar ett långsiktigt åtagande för både ensamkommande barn och nyanlända.

2015 hade kommunen en överenskommelse med Migrationsverket för 50 personer avseende asylsökande/PUT (2015-12-15 hade 46 platser) och 23 platser för ensamkommande barn.

För mottagande av ensamkommande barn utbetalas ersättning för boendeplatser med 1 600 kr per dygn för varje överenskommen plats samt tillägg med 300 kr per dygn för varje belagd plats som återsökning

Antal flyktingar m.m.

Nedan redovisas antal flyktingar vid tre tillfällen (augusti 2015, november 2015 och en prognos för år 2016) enligt socialförvaltningen.

Antal	Aug. 15	dec. 15	Prognos 2016
Ensamkommande barn	49	140	172
PUT, asylsökande	42	46	154

2015-12-15 har Österåker tagit emot 140 ensamkommande barn varav c:a 120 är asylsökande. Utökningen har varit möjlig genom att riksdagen i lag gett Migrationsverket möjlighet att anvisa ensamkommande barn utan godkännande från kommunen. För nyanlända har avtalet varit 50 och 2015-12-15 hade 46 personer tagits emot. Avtalets 50 kommer att uppfyllas före årets slut. Från 2016-03-01 torde riksdagen besluta om att Migrationsverket får ensidigt besluta om att anvisa nyanlända till kommunerna.

Socialförvaltningens bedömning utifrån läget i Sverige och Europa samt de relativt långa handläggningstiderna är att ytterligare 100-150 ensamkommande barn beräknas komma till Österåker under 2016.

I samband med att Arbetsförmedlingen tog över arbetsmarknadsetableringen sänktes schablonersättningen kraftigt. Samtidigt tog AF ansvaret för etableringsersättning.

För flyktingmottagande får kommunen förutom grundersättningen en schablonersättning som avser bl.a. mottagande och praktik hjälp i samband med bosättning, samhällsorientering, tolk, vissa kostnader för ekonomiskt bistånd, särskilda introduktionsinsatser inom förskola, skola, fritidshem samt utbildning i svenska för invandrare. Schablonersättningen som fördelas under två års tid är enligt nedan:

En person under 20 år	83 100 kr
En person som fyllt 20 men inte 65	83 100 kr
En person som fyllt 65 år	52 000 kr

Ersättningen bör periodiseras för att täcka eventuella kostnader under 3,5 år. En nyckelfördelning ska tas fram mellan socialförvaltning (varav adm. varav flyktingar) och skolförvaltning senast februari 2016. En kommun som träffat en överenskommelse om flyktingmottagande har rätt till en årlig ersättning om 5 prisbasbelopp (223 tkr för 2015) och för ensamkommande flyktingbarn 500 tkr.

Möjligheter finns för återsökning av vissa kostnader för bl.a. utredning och vissa kostnader för ekonomiskt bistånd. Kostnader för gode män ska återsökas av överförmyndaren för ensamkommande barn. Alla faktiska kostnader som arvode, resekostnader och tolk m.m. ska finansieras av statligt bidrag. För kommunens del administreras detta i praktiken av Täby kommun.

Verksamheten inom förskola, skolan och fritid

Antal barn och elever

Nedan framgår volymer för olika verksamheter vid tre tillfällen (augusti 2015, december 2015 och en prognos för år 2016).

Verksamhet	Aug 2015	Dec 2015	Prognos 2016
Förskola	5	5	10
Grundskola	20	57	124
Fritidshem	5	7	20
Gymnasium	48	78	100
SFI (flykting)	34	50	75

En viktig del av kommunens mottagande av nyanlända är att tillgodose behovet av förskola, skola och SFI. I samband med de utökade åtagandena för kommunerna utgår olika typer av statsbidrag.

Antal nyanlända barn/elever och studerande inom SFI kommer att öka ytterligare under 2016. Kommunstyrelsens kontor har därför funnit anledning att ta fram särskilda riktlinjer för finansiering och uppföljning avseende nyanlända i förskola, skola och SFI.

Verksamhetsperspektiv

Alla barn som söker asyl i Sverige har rätt förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola och fritidshem. Rätt till utbildning inom gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan gäller om studierna påbörjas innan eleven fyllt 18 år. Som nyanländ avses i skollagen den som varit bosatt utomlands och som numera är bosatt i Sverige och som har påbörjat sin utbildning här efter höstterminen då han eller hon fyller sju år. En elev ska inte längre anses som nyanländ efter fyra års skolgång i Sverige.

Kartläggning av elevens kunskaper

Från och med 2016 ska skolan göra en pedagogisk kartläggning av nyanlända elevers erfarenheter och kunskaper, vilket ska ligga till grund för placering i adekvat årskurs och för planeringen av undervisningen. I första hand ska plats anvisas i en ordinarie undervisningsgrupp även för nyanlända elever. Om utredningen visar att det finns särskilda skäl, t ex beroende på elevens utbildningsbakgrund, ska en elev delvis kunna få undervisning i en förberedelseklass. Att undervisningen delvis kan bedrivas i förberedelseklass innebär att eleven bör ha en anknytning till ordinarie verksamhet i syfte att så snart som möjligt kunna följa och tillgodogöra sig undervisningen i den elevgrupp som eleven normalt ska tillhöra. En placering i förberedelseklass kan högst omfatta två år.

När det gäller nyanlända elever på gymnasienivå finns inga krav på en inledande bedömning av deras kunskaper. Nyanlända elever kan tas emot inom språkintruktionsprogrammet i gymnasieskolan, där fokus ligger på att tillägna sig svenska språket för att så snart som möjligt kunna söka vidare utbildning inom gymnasieskolan.

Finansperspektiv

Ersättning lämnas med skolpeng i ordinarie grupp/klass samt efter särskilt beslut extra ersättning för förberedelseklass. Finansieringsmodellen utgör ingen skillnad

från tidigare år, då ersättning även tidigare endast har utgått för elev i förberedelseklass (tidigare internationell klass) och övriga verksamheter har finansierats genom peng och i vissa fall statsbidrag och viktade resurser.

Från och med 2016 utgår grundersättning enligt prislistan för förskola, förskoleklass och fritidshem enligt kommunens fastställda prislista. I dessa verksamheter finns ingen så kallad förberedelseverksamhet.

För elev i grundskolan som efter kartläggning och beslut av rektor placeras i ordinarie grupp/klass utgår ordinarie skolpeng efter årskurs. Dessutom finns möjlighet att söka statsbidrag för utökad undervisning av nyanlända (7000 kr/elev/termin) och en del av resurserna till förskola och skola viktas också efter socioekonomiska faktorer (salsa).

För elev i åk 1-9 som placeras i förberedelseklass utgår dels grundbelopp enligt kommunens prislista och dels ett extra tillägg uppdelat på ett eller två år beroende på årskurs (Åk 1-3 i ett år och Åk 4-9 i två år). Beslut om placering i förberedelseklass fattas av rektor och utgör underlag för ansökan om extra ersättning enligt nedanstående tabell. Ersättning för förberedelseklass utgår i högst två år.

Mottagande i språkinträdning beslutas av huvudmannen för utbildningen (t ex rektor på delegation).

Ersättning 2016, förberedelseklass i grundskola, språkinträdning i gymnasiet:

Verksamhet	Grundbelopp	År 1	År 2
Åk 1-3	53 400	24 000	0
Åk 4-5	58 820	24 000	12 000
Åk 6-9	70 100	24 000	12 000
Språkinträdning	72 000	28 000	14 000

Verksamheterna förberedelseklass och språkinträdning kommer att bedrivas i befintliga lokaler och ersättning utgår exkl. lokalpeng under 2016. Under tiden följs verksamheterna upp gällande bl.a. lokalbehovet framöver.

Statsbidrag från olika håll

För finansiering av stora oförutsedda volymer krävs att kommunen och respektive verksamhet säkerställer att samtliga statsbidrag söks och används för delfinansiering av verksamheten.

Kommunen får i dagsläget statsbidrag för nyanlända elever maximalt 10 månader. Alla nyanlända elever är inte flyktingar eller asylsökande. Statsbidrag utgår endast för asylsökande.

För att kommunen ska kunna söka stadsbidrag för asylsökande elever behövs ett så kallat LMA nummer, som utfärdas av Migrationsverket. Innan en elev kan tas emot i verksamheten krävs därför ett LMA kort. För ensamkommande asylsökande barn utbetalas schablonbidrag enligt nedan:

Förskola	59 700 kr per år
Förskoleklass	48 750 kr per år
Grundskola	95 700 kr per år
Gymnasium	108 750 kr per år

För nyanlända elever inom grundskolan kan respektive huvudman (både kommunal och fristående) genom Skolverket söka upp till 7 000 kr per elev och termin.

Kommunen har i budget 2016 avsatt resurser för socioekonomisk viktning inklusive studiehandledning på modersmålet och ett extra bidrag för elev i förberedelseklass (tidigare internationell klass) samt peng för språkintröduktion i gymnasieskolan. På grund av de ökade volymerna behöver vissa omfördelningar göras inom den tilldelade ramen.

Det är viktigt att aktuella statsbidrag på både kommunnivå och verksamhetsnivå söks och bidrar till finansiering av verksamheten. Detta innebär att kompetensen kring ansökningsförfarandet behöver säkerställas vilket åvilar respektive chef.

För att underlätta budgetarbete och uppföljningar kommer både intäkter och kostnader inom målgruppen att särredovisas med särskilda koder enligt nedan (gäller samtliga kommunala verksamheter/nämnder)

1. Asylsökande
2. Ensamkommande barn
3. Flyktingar med permanent uppehållstillstånd (PUT)
4. Mottagning av nyanlända (Administrativa kostnader).
5. Evakueringsplatser inom produktionsförvaltningen.

Svenska för invandrare

SFI omfattar både flyktingar och andra invandare. I november 2015 utgjordes ungefär 27 procent av studerande på SFI av flyktingar. Finansiering för dessa grupper ska ske via Socialförvaltningens schablonbidrag eller Arbetsförmedlingen. Det finns möjligheter att söka stadsbidrag för SFI hos Skolverket också. Invandare som har kommit till Sverige på grund av andra orsaker, t.ex. arbetskraftinvandring inom EU, deltar i SFI utan Migrationsverkets medfinansiering i dagsläget.

En ökning av volymerna inom SFI prognostiseras 2016.